Czwartek, 16 grudnia 2021 r.

P9_TA(2021)0511

Praca przymusowa w fabryce Linglong i protesty ekologiczne w Serbii

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie pracy przymusowej w fabryce Linglong i protestów ekologicznych w Serbii (2021/3020(RSP))

(2022/C 251/13)

Parlament Europejski,

— uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Serbii,

— uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Serbii, z drugiej strony ([1]), który wszedł w życie 1 września 2013 r., oraz uwzględniając fakt, ze Serbia ma status kraju kandydującego,

— uwzględniając sprawozdanie Komisji za rok 2021 r. w sprawie Serbii, opublikowane 19 października 2021 r. (SWD(2021)0288),

— uwzględniając konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy,

— uwzględniając europejską konwencję praw człowieka (EKPC),

— uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,

— uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że Serbia, podobnie jak każdy kraj, który aspiruje do członkostwa w UE, musi być oceniana na podstawie własnych osiągnięć, jeżeli chodzi o spełnianie, wdrażanie i przestrzeganie kryteriów i wspólnych wartości wymaganych do przystąpienia;

B. mając na uwadze, że demokracja, prawa człowieka i praworządność są podstawowymi wartościami, na których opiera się UE, oraz centralnym elementem procesów rozszerzenia, stabilizacji i stowarzyszenia; mając na uwadze, że trwałe reformy są niezbędne, by sprostać poważnym wyzwaniom, które wciąż istnieją w tych obszarach;

C. mając na uwadze, że Serbia musi osiągnąć niepodważalne wyniki w zakresie przestrzegania, stania na straży i obrony takich wartości jak poszanowanie godności ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i poszanowanie praw człowieka;

D. mając na uwadze, że swoboda wypowiedzi i niezależność mediów nadal stanowią poważny problem, którym należy się zająć w trybie priorytetowym;

E. mając na uwadze, że Serbia zwiększa liczbę umów z dużymi chińskimi przedsiębiorstwami przemysłowymi i przyznaje Chinom coraz więcej przywilejów prawnych, nawet jeśli są one sprzeczne z prawem UE; mając na uwadze, że porozumienie między Belgradem a Pekinem w sprawie zatrudniania cudzoziemców umożliwia stosowanie chińskiego prawa pracy w Serbii; mając na uwadze, że w marcu 2021 r. pojawiły się doniesienia prasowe, według których pracownicy chińskiej firmy Zijin Mining, która w 2018 r. przejęła kopalnię miedzi we wschodniej Serbii, są źle traktowani, zostali pozbawieni paszportów i mieszkają w fatalnych warunkach;

F. mając na uwadze poważne zarzuty wobec chińskiego producenta opon Linglong Tire dotyczące warunków pracy 500 pracowników z Wietnamu w miejscowości Zrenjanin w północnej Serbii; mając na uwadze, że zarzuty te dotyczą naruszeń praw człowieka, handlu ludźmi i warunków, które mogą zagrażać zdrowiu i życiu ludzi; mając na uwadze, że skonfiskowano paszporty pracowników; mając na uwadze, że umowy osób zatrudnionych w fabryce Linglong Tire zawierają nieprawidłowości, które wskazują, że doszło do wyzysku pracowników w odniesieniu do wynagrodzeń, urlopów i godzin pracy, co jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami serbskiego prawa pracy;

([1]) Dz.U. L 278 z 18.10.2013, s. 16.

G. mając na uwadze, że niedawno w całej Serbii doszło do licznych protestów ekologicznych w związku z pośpiesznym przyjęciem dwóch ustaw – ustawy o referendach i inicjatywie obywatelskiej oraz ustawy o wywłaszczeniu gruntów; mając na uwadze, że ta druga ustawa jest postrzegana jako otwarcie pola do kontrowersyjnych inwestycji zagranicznych, takich jak kopalnia Rio Tinto, które mają poważne skutki dla środowiska; mając na uwadze, że obywatele Serbii skorzystali z przysługującego im podstawowego prawa człowieka do pokojowych zgromadzeń; mając na uwadze, że w stanowczych zarzutach podkreślono, iż siły policyjne nie wywiązały się z obowiązku ochrony życia, praw i wolności obywateli, a także ochrony praworządności; mając na uwadze, że policja masowo używała siły i aresztowała kilku demonstrantów; mając na uwadze, że demonstranci zostali zaatakowani przez niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne, chuliganów i buldożery;

H. mając na uwadze, że rząd Serbii podjął decyzję o wycofaniu ustawy o wywłaszczeniu gruntów z prac parlamentarnych po odesłaniu jej przez prezydenta do ponownego rozpatrzenia; mając na uwadze, że rząd przeanalizuje tę ustawę i wprowadzi zmiany po szerokiej debacie publicznej; mając na uwadze, że 10 grudnia 2021 r. Zgromadzenie Narodowe przyjęło zmiany do ustawy o referendach i inicjatywie obywatelskiej dotyczące poświadczania podpisów i zniesienia opłaty za weryfikację podpisów;

I. mając na uwadze, że zarówno w przypadku protestów dotyczących fabryki Linglong Tire, jak i protestów ekologicznych pojawiają się zarzuty o zastraszanie i fizyczne atakowanie pracowników mediów, aktywistów, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych;

J. mając na uwadze, że 14 grudnia 2021 r. na konferencji międzyrządowej otwarto klaster 4 w negocjacjach akcesyjnych z Serbią;

1. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami na temat pracy przymusowej, naruszeń praw człowieka i handlu ludźmi w odniesieniu do 500 Wietnamczyków pracujących na terenie budowy chińskiej fabryki Linglong Tire w Serbii;

2. wzywa władze serbskie do uważnego zbadania tej sprawy i zapewnienia poszanowania podstawowych praw człowieka w tej fabryce, zwłaszcza praw pracowniczych, do przedstawienia UE wniosków z prowadzonych dochodzeń oraz do pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności; wzywa władze serbskie do umożliwienia organizacjom pozarządowym, organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, urzędnikom UE i przedstawicielom innych organizacji międzynarodowych swobodnego, szerokiego i niezakłóconego dostępu do fabryki Linglong Tire w miejscowości Zrenjanin oraz do miejsc zakwaterowania wietnamskich pracowników; wzywa delegaturę Unii Europejskiej w Republice Serbii do uważnego śledzenia tych działań oraz losu 500 wietnamskich pracowników;

3. wzywa Serbię do zapewnienia większej spójności z unijnym prawem pracy, przyjęcia nowej ustawy o prawie do strajku, rozwiązania problemu pracy nierejestrowanej oraz zmiany ustawy o nadzorze nad inspekcjami w celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy ratyfikowanymi przez Serbię;

4. wyraża głębokie zaniepokojenie poważnymi problemami związanymi z korupcją i praworządnością w dziedzinie środowiska, ogólnym brakiem przejrzystości oraz ocenami oddziaływania środowiskowego i społecznego projektów infrastrukturalnych, w tym z udziałem chińskich inwestycji i pożyczek, a także ze strony przedsiębiorstw wielonarodowych, takich jak Rio Tinto; w związku z tym odnotowuje otwarcie klastra 4 „Zielony program działań i zrównoważona łączność" w negocjacjach akcesyjnych z UE; wzywa UE i władze serbskie, by podjęły działania w związku z uzasadnionymi obawami wyrażonymi podczas protestów ekologicznych oraz by pilnie zajęły się tymi problemami w toku negocjacji;

5. wyraża zaniepokojenie rosnącym wpływem Chin w Serbii i na Bałkanach Zachodnich; wzywa Serbię do wzmocnienia norm dotyczących przestrzegania prawa w odniesieniu do działalności gospodarczej Chin; podkreśla, że serbskie przepisy prawa pracy i ochrony środowiska powinny mieć również zastosowanie do chińskich przedsiębiorstw działających w tym kraju;

6. wyraża głębokie zaniepokojenie nasilającą się przemocą ze strony grup ekstremistycznych i chuliganów wobec pokojowych demonstrantów ekologicznych; ubolewa nad ogromem siły stosowanej przez policję wobec demonstrantów; potępia brutalne zachowanie chuliganów wobec pokojowych demonstrantów; zdecydowanie potępia wszelkie naruszenia podstawowego prawa do pokojowych zgromadzeń; podkreśla, że wolność zgromadzeń jest prawem człowieka; wzywa władze serbskie do należytego zbadania niedawnych przypadków masowych protestów, podczas których siły policyjne rzekomo przekroczyły swoje uprawnienia lub nie chroniły demonstrantów przed przemocą ani nie chroniły przysługującego im prawa człowieka do pokojowych zgromadzeń; wzywa władze serbskie, by publicznie potępiły ataki chuliganów na demonstrantów;

7. w tym kontekście potępia również rolę grup chuliganów w ochronie muralu przedstawiającego skazanego zbrodniarza wojennego Ratko Mladicia w Belgradzie oraz związane z tym incydenty, które ujawniły bliskie powiązania między chuliganami a policją; wyraża zaniepokojenie wyraźną niechęcią władz do trwałego usunięcia tego muralu wbrew zarówno woli najemców, jak i formalnym decyzjom gminy;

8. wyraża zaniepokojenie ograniczonym czasem i przestrzenią do otwartej debaty nad ustawą o referendach i inicjatywie obywatelskiej oraz poprawkami do ustawy o wywłaszczeniu gruntów; przyjmuje do wiadomości decyzję o wycofaniu i ponownym rozpatrzeniu ustawy o wywłaszczeniu gruntów oraz przyjętych poprawek do ustawy o referendach i inicjatywie obywatelskiej;

9. ubolewa z powodu długotrwałych tendencji do stronniczości mediów i zacierania granic między działaniami urzędników państwowych, policjantów i polityków; ubolewa nad pogorszeniem się stanu wolności mediów oraz wzrostem liczby przypadków obraźliwego języka, zastraszania, a nawet mowy nienawiści wobec członków opozycji parlamentarnej, niezależnych intelektualistów, organizacji pozarządowych, dziennikarzy i czołowych osobistości, w tym ze strony członków partii rządzących, w przypadku których obowiązek traktowania z szacunkiem wszystkich przedstawicieli mediów jest niezwykle istotny; wzywa władze Serbii do podjęcia bezzwłocznych działań gwarantujących swobodę wypowiedzi i niezależność mediów oraz do zapewnienia właściwych dochodzeń w tych sprawach;

10. z zaniepokojeniem zauważa, że działalność organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych odbywa się w środowisku, które nie jest otwarte na krytykę; ubolewa nad niedawnymi atakami na liderkę zjednoczonej serbskiej opozycji Marinikę Tepić ze względu na jej pochodzenie etniczne, do których doszło na antenie rządowego kanału telewizyjnego; wzywa władze serbskie, by przeciwdziałały kurczeniu się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów oraz by zapewniły im możliwość pracy wolnej od wszelkich ograniczeń, w tym zastraszania i kryminalizacji tych organizacji; wzywa władze, by jak najszybciej stworzyły atmosferę sprzyjającą pracy wszystkich organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

11. apeluje do Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, aby zacieśniły współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, organizacjami pozarządowymi i niezależnymi mediami lokalnymi, a także by zwiększyły wsparcie dla nich; ponownie wyraża poparcie dla działalności demokratycznych europejskich fundacji politycznych na rzecz wzmocnienia procesów demokratycznych w Serbii i promowania nowego pokolenia przywódców politycznych;

12. wzywa serbski rząd do przeprowadzenia skutecznych, weryfikowalnych i podstawowych reform oraz do zajęcia się strukturalnymi reformami i niedociągnięciami w dziedzinie praworządności, praw podstawowych, wolności mediów, zwalczania korupcji oraz funkcjonowania instytucji demokratycznych i administracji publicznej;

13. wyraża zadowolenie, że członkostwo w UE jest dla Serbii nadal celem strategicznym i znajduje się wśród priorytetów rządu; zachęca władze serbskie, by w debacie publicznej aktywniej i jednoznaczniej informowały o swoim zaangażowaniu na rzecz wartości UE oraz oczekuje wyraźnego i jednoznacznego zobowiązania ze strony Serbii – zarówno w słowach, jak i w czynach – do wypełniania jej obowiązków w widoczny i weryfikowalny sposób w ramach procesu przystąpienia do UE;

14. oczekuje, że rozpoczęcie negocjacji w ramach klastra 4 w sprawie zielonego programu działań i zrównoważonej łączności (rozdziały 14, 15, 21 i 27) nastąpi dzięki wznowieniu wysiłków na rzecz pełnego wdrożenia standardów UE;

15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządom i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Serbii.